

Memo

Datum:
18 mei 2022

Onderwerp: Aanpak Energiearmoede

Ter attentie van: Gemeenteraad

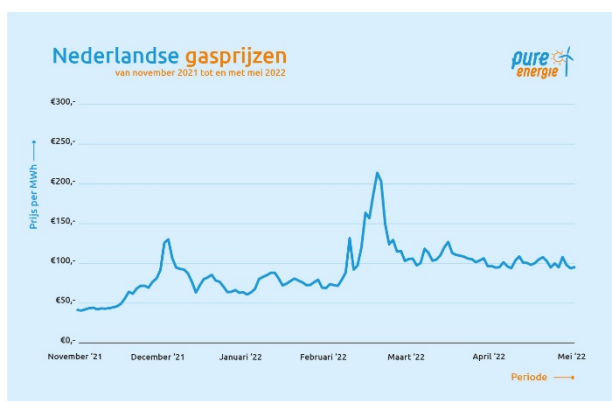
Afzender: College van B&W

Aanpak energiearmoede

1. Inleiding

De stijging van de gasprijs heeft het thema energie armoede hoog op de agenda geplaatst. Gemeenten spelen een belangrijke rol in de aanpak. Dat geldt voor het toekennen van toeslagen voor het lenigen van acute financiële nood en het adviseren van bewoners voor het nemen van 'snelle' energiemaatregelen. Maatregelen met betrekkelijk lage kosten die toch kunnen bijdragen aan minder energiekosten. De uitvoering van de financiële ondersteuning ligt vooral bij de afdeling Sociaal Domein. De advisering over de energiemaatregelen bij afdeling Ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast zijn er verschillende maatschappelijke partijen die een rol kunnen en willen spelen in de signalering van problemen en de advisering van de doelgroepen. Een aantal van hen heeft op 14 maart jl een overleg gehad met de gemeente. Het verslag is bijgevoegd in bijlage 2. Deze memo geeft inzicht in de verantwoordelijkheden, acties en stakeholders bij de aanpak van energie armoede in de gemeente Barneveld.

2. Aanleiding

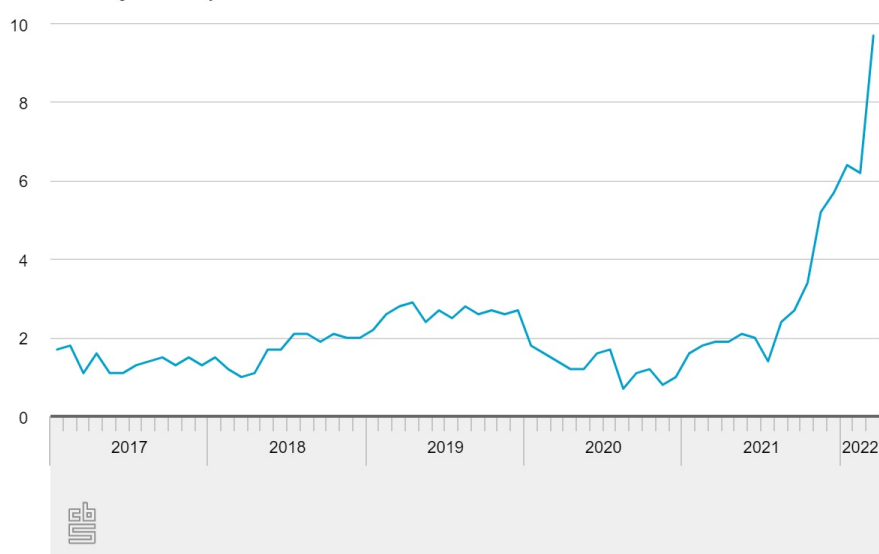
Energiearmoede is geen nieuw begrip, maar de aanpak hiervan is recent urgenter geworden. Aanleiding voor dit plan van aanpak is het feit dat de gasprijs tot maart 2022 aan het stijgen was. De oorzaak lag in eerste instantie bij het dichtdraaien van de gaskraan in Groningen en de te krappe reserves van gas in Nederland. In maart zijn daar ook de sancties tegen Rusland en onzekerheden op de markt bijgekomen waardoor de gasprijs op dit moment voor consumenten meer dan 2 keer zo hoog is als een jaar geleden.

Figuur 1: Ontwikkeling gasprijs

Naast, en mede door de stijgende gasprijs is er sprake van toegenomen inflatie. Bijna al ons voedsel, transport en onze activiteiten zijn direct of indirect verbonden met fossiele brandstoffen. Prijsstijgingen op dat gebied zorgen dus ook voor algehele inflatie.

Consumentenprijsindex (CPI)

% verandering t.o.v. een jaar eerder

Figuur 2: ontwikkeling inflatie

De combinatie van energiekosten en stijgende prijzen knelt het hardst bij huishoudens met een laag inkomen, die zich geen of nauwelijks extra kosten kunnen veroorloven. Daarnaast hebben zij weinig (financiële) ruimte om zelf energiebesparende maatregelen te treffen.

3. Energie armoede

Energie armoede is een relatief begrip en daarom lastig te definiëren. Je kunt in een groot eigen huis wonen, maar door de energiekosten in financiële problemen komen en je kunt met een beperkt inkomen in een klein huurhuis wonen maar door goede isolatie, zonnepanelen en energiezuinig gedrag nauwelijks energiekosten hebben. Daarbij heeft de één het energiecontract voor jaren vast staan, en de ander een variabel contract dat fluctueert met de energieprijzen.

TNO heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar energie armoede en komt de volgende omschrijving:

“We spreken van energiearmoede wanneer een huishouden onvoldoende toegang heeft tot goede energievoorzieningen in huis.”

Het gaat er bij TNO dus om dat mensen te maken hebben met energie armoede als ze om welke redenen dan ook geen gebruik kunnen maken van de energievoorziening die ze nodig hebben. In de huidige situatie is vooral het financiële aspect dat zorgt voor urgentie. Daarom hanteren we in dit plan van aanpak de definitie van CE Delft in ‘Energiearmoede in de energietransitie’:

“Huishoudens die te maken hebben met energiearmoede, hebben moeite met het betalen van hun energierekening en/of kunnen niet investeren in energiebesparende maatregelen.”

Zeker om de korte termijn gaat het om het niet kunnen betalen van de energie rekening. Op de (middel)lange termijn komen ook de investeringen in energiemaatregelen in beeld. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen relatief kleine investeringen als ledlampen, tochtstrips, radiatorfolie en zo nodig raamfolie. Daarnaast zijn er de gedragsaspecten als korter douchen, thermostaat lager etc. Deze maatregelen worden in hoofdstuk 6 uitvoeriger beschreven. Grotere investeringen als isolatie, warmtepomp en zonnepanelen komen in hoofdstuk 7 aan bod.

Landelijke cijfers (BZK onderzoek) geven een indicatie waar energie-armoede speelt:

- 75% woont in een sociale huurwoning
- 12% woont in een particuliere huurwoning
- 13% is eigenaar-bewoner van een koopwoning

Van die huishoudens zit 40% in de bijstand en is 40% met pensioen. Het zijn vaak eenpersoons-huishoudens en met name eenoudergezinnen. De doelgroep woont zelden in huizen gebouwd na 1980, met name in woningen gebouwd tussen 1950 – 1970.

TNO onderscheidt 3 dimensies van de focus op de doelgroep:

- (relatief) laag inkomen
- slechte kwaliteit woning
- hoge uitgaven voor energie

Barneveld wijkt af van de landelijke cijfers. In Barneveld is het aandeel sociale huurwoningen 19,2% van het woningbestand. Landelijk is dat 28,8%. Het percentage koopwoningen ligt op 67,5% terwijl dat landelijk 57,1% is. Het is dus ook waarschijnlijk dat in Barneveld het onderscheid tussen sociale huur, particuliere huur en eigenaar bewoner anders ligt dan bij het landelijk gemiddelde.

Het CBS schat dat ongeveer 6% van het aantal huishoudens in Barneveld te maken krijgt met een laag inkomen in combinatie met hoog gasverbruik. Barneveld kent 22.681 huishoudens, waarvan volgens het CBS dus 1.361 risico lopen op energie armoede. (Bron: CBS via waarstaatjegemeente.nl)

4. Actuele situatie

Landelijk wordt het probleem van de 'dreigende' energie armoede onderkend. Dat was al eerder het geval omdat er een tweedeling dreigde te ontstaan als gevolg van het feit dat veel huishoudens met enig vermogen en een eigen huis in staat zijn om te investeren in energiemaatregelen en huurders afhankelijk zijn van hun verhuurder. Woningstichting Barneveld werkt aan de verduurzaming van haar woningbestand. De woningstichting heeft de ambitie om de komende 10 jaar ongeveer 1.000 woningen te verduurzamen naar een label A. Te beginnen bij complexen waar woningen gemiddeld het laagste label hebben. Dat zijn meestal C, D of E. Lager dan E komt bijna niet voor omdat WSB al langer bezig is met het plaatsen van dubbel glas en spouwmuur isolatie. Als de WSB die ambitie haalt, betekent het dat 80% van haar bezit over 10 jaar label A heeft.

Bij verduurzaming van woningen is WSB overigens afhankelijk van de instemming van minimaal 70% van de huurders voor zij een blok kunnen gaan aanpakken. De wet bepaalt namelijk dat als ten minste 70 procent van de huurders binnen een 'bouwkundige eenheid' van minimaal tien woningen vrijwillig instemt met het renovatievoorstel het voorstel geacht wordt redelijk te zijn. Vindt een huurder ondanks die meerderheid dat het voorstel in zijn geval toch niet redelijk is, dan ligt het initiatief bij hem om binnen acht weken de rechter te vragen een oordeel te geven over de redelijkheid van het voorstel.

De urgentie als gevolg van de extreme stijging van de gasprijs is dit najaar duidelijker geworden en sinds de Russische inval in Oekraïne vergroot. Enkele voorbeelden van het aanbod van de energiemaatschappijen geven dit aan:

- Een gezin met 4 kinderen in een hoekwoning uit de jaren-50 krijgt een voorstel voor 500 € maandlasten energie (maart 2022).
- Een gezin met één kind in een tussenwoning uit de jaren-90: krijgt voorstellen voor maandlasten die variëren van 478 € tot 686 € (maart 2022).
- Een éénpersoons huishouden op een klein appartement uit de jaren 90 krijgt een voorstel voor maandlasten van 266 € (maart 2022).

Een gemiddeld huishouden betaalde in 2019, 220 € aan maandelijkse energiekosten.

De Rijksoverheid heeft enkele maatregelen genomen die de eerste nood kunnen verzachten.

Generieke belastingkorting

Per 1 juli 2022 wordt een belastingverlaging verwacht die € 400 korting moet opleveren voor huishoudens met een gemiddeld energieverbruik. Deze korting bestaat uit:

- De btw op stroom en gas per 1 juli 2022 voor 6 maanden verlaagd van 21% naar 9%. Dit scheelt een gemiddeld huishouden ruim € 150
- Daarnaast komt een extra korting op de belastingen voor energie in 2022. Huishoudens en bedrijven betalen daardoor € 265 (inclusief btw) minder belasting.

Daarbij wordt uitgegaan van een jaarlijks gemiddeld verbruik van een huishouden van 1.170 m3 gas en 2.384 kWh elektriciteit.

Eénmalige toeslag

Huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum krijgen eenmalig € 800 extra om de hogere energierekening te betalen. Dit geld ontvangen zij via de gemeente. De uitvoering is in

Barneveld reeds in gang gezet. Een deel van de huishoudens heeft de energietoeslag al, op basis van de gemeentelijke administratie ontvangen. Zij die dat niet hebben gekregen maar wel in aanmerking denken te komen kunnen dat doen via een aanvraag. Het aanvraagformulier en meer informatie staat op de website: barneveld.nl/energietoeslag. Inwoners die eerder contactgegevens hebben achtergelaten via het contactformulier hebben een mail ontvangen.

Budget voor energiemaatregelen

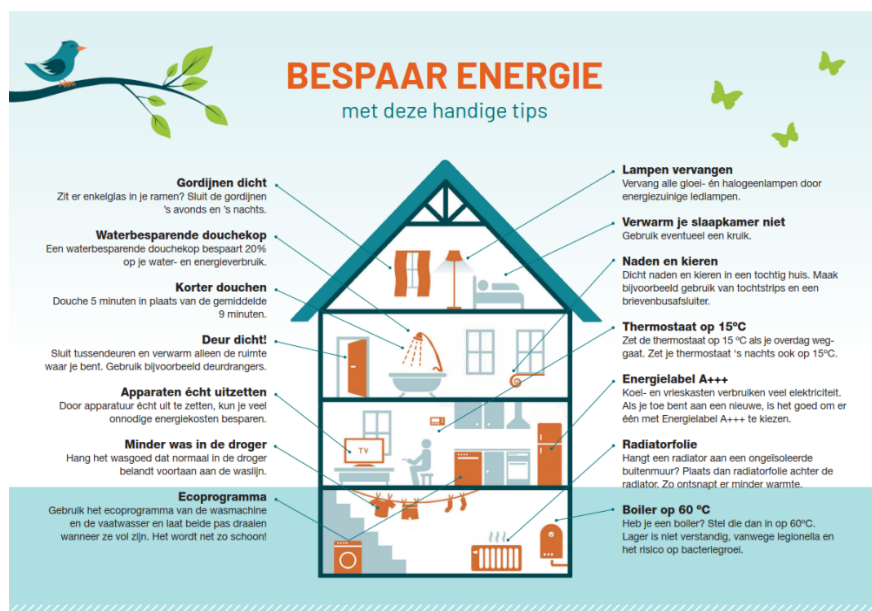
Gemeenten krijgen op basis van het geschatte aantal inwoners met energie armoede budget voor energiemaatregelen bij die doelgroep. Voor Barneveld is dat €300.000. Dit bedrag is inmiddels ontvangen door de gemeente Barneveld.

Wat deze maatregelen kunnen betekenen voor een gemiddeld huishouden met een energiecontract dat in maart 2022 is afgesloten laat het onderstaande rekenvoorbeeld zien:

Oude gemiddelde maandbedrag huishoudens	Maandbedrag nieuwe contract	Jaarbedrag op basis van het nieuwe contract	Belastingverlaging per 1 juli 2022	Toeslag voor huishoudens (net boven) minimum	Jaarrekening gas en elektra na aftrek toeslagen en belastingverlaging	Maandbedrag gas en elektra na aftrek toeslagen en belastingverlaging
220 €	550 €	6600 €	400 €	800 €	5400 €	450 €

Figuur 3: Rekenvoorbeeld

Het rekenvoorbeeld laat zien dat er sprake kan zijn van een verdubbeling van de kosten per maand, ook met de steun die door het Rijk wordt geboden. Energiemaatregelen kunnen het leed enigszins verzachten. Onderstaand in figuur 4 staat een overzicht van de maatregelen en de kosten. Als je de kosten van een nieuwe koelkast en ledlampen er van af trekt leveren deze maatregelen gezamenlijk zo'n 750 € op jaarbasis op. Veel huishoudens met een krap budget zullen al zuinig zijn met energie waardoor dit maximum meestal niet aan de orde zal zijn. Desondanks blijft het belangrijk om mensen op de mogelijkheden te wijzen, onder het motto "Alles wat bijdraagt helpt mee". Onderstaand overzicht geeft inzicht in de maatregelen die op korte termijn genomen kunnen worden:

Figuur 4: Maatregelen, kosten en opbrengsten

Conclusie

Voor een bepaalde groep in de samenleving ontstaat acute financiële nood. Deze nood wordt slechts ten dele geledigd door de bijdragen en belastingmaatregelen van het Rijk en de snel te nemen energiemaatregelen.

5. Aanpak

De aanpak van energie armoede kent drie fases.

- *Fase 1: Urgente maatregelen*
In deze fase is vooral aandacht voor de eerste financiële nood en algemene communicatie rond energiebesparing.
- *Fase 2 Energie advies met 'makkelijke maatregelen'*
Met behulp van energie coaches krijgen bewoners op eigen verzoek informatie over snel te nemen en betaalbare energiemaatregelen.
- *Fase 3 structurele energiemaatregelen*
In deze fase gaat het vooral om verduurzamen van woningen.

5.1. Fase 1: Urgente maatregelen

Sinds september 2021 staat energie armoede bij de gemeente op de agenda. Het thema betrof in eerste instantie huishoudens die niet mee zouden kunnen komen in de energietransitie en hoe die zouden kunnen worden bijgestaan. Nadat in het najaar de dreiging van een snel stijgende gasprijs in zicht kwam is een team gevormd met medewerkers van sociaal domein, duurzaamheid en het energieloket. Zij hebben op 14 maart 2022 een aantal maatschappelijke partners uitgenodigd om met hen te spreken over energie armoede. Dit plan van aanpak is mede gebaseerd op dit gesprek en een gesprek met gespreksvoerders van het sociaal domein die met de doelgroep contact hebben. In beide gesprekken werd de urgentie verder benadrukt.

Als acties voor de komende maanden stellen wij het volgende voor:

Uitkeren energietoeslag

De energietoeslag biedt een eenmalige toeslag voor lage inkomens met als doel enige compensatie te bieden voor de sterk gestegen energieprijzen. De energietoeslag wordt beschikbaar voor minima die voldoen aan de voorwaarden. Er wordt *niet* getoetst of er daadwerkelijk sprake is van gestegen energieprijzen bij het betreffende huishouden. De energietoeslag komt boven op de generieke maatregelen die voor alle huishoudens zijn getroffen (verlagen energierekening met € 400 per jaar in geval van gemiddeld verbruik, het verlagen van de BTW op energie per 1 juli).

De energietoeslag kan op twee manieren worden verstrekt:

- Ambtshalve (huishoudens waarvan de inkomensgegevens en bankrekeningnummer bij de gemeente bekend zijn)
- Via een aanvraag.

Het budget dat de gemeente vanuit het Rijk ontvangt is gekoppeld aan de verdeelsleutel voor bijzondere bijstand. Het budget wordt via de algemene uitkering beschikbaar gesteld met de meicirculaire. Dit budget betreft € 1.250.000

Doelgroep

De doelgroep bestaat uit inwoners met een laag inkomen tot een bepaald inkomenspercentage. Hieronder vallen uitkeringsgerechtigden, gebruikers van minimaregelingen, werkende minima, ondernemers die een uitkering levensonderhoud ontvangen op grond van het Bbz, senioren met enkel AOW (ook AIO ontvangers) en ook deelnemers aan een schuldhelpverleningstraject.

- Vanuit de KWIZ armoedemonitor heeft de gemeente een beeld van de doelgroep huishoudens met een inkomen tot 110% (4%) van de bijstandsnorm en het aantal huishoudens tussen 110-130% (1,7%). Dit laatste hebben we helaas niet uitgesplitst naar 120 en 130%. Met het huidige aantal huishoudens zou dit betekenen dat er sprake is van 1.476 (tot 110%) en 391 (110-130%) = 1.867 huishoudens.
- Volgens de CBS armoedescan (cijfers 2019) zouden er in Barneveld 1.700 zijn met een inkomen tot 120% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Het geschatte budget voor de energietoeslag biedt ruimte voor het verstrekken van € 800 aan 1.568 tot 1.658 huishoudens.

Naast de toeslag blijft ook de individuele bijzondere bijstand een mogelijkheid voor huishoudens voor aanvullend maatwerk. De kans bestaat dat een aantal huishoudens hier gebruik van gaat maken, zeker wanneer zij maandbedragen van € 500 – € 600 hebben. Dit zal drukken op de post voor bijzondere bijstand en minimaregelingen. Wel is bij deze individuele bijzondere bijstand sprake van een toets op draagkracht en het daadwerkelijk aanwezig zijn van hoge energielasten. Hiermee weten we dat dit budget daadwerkelijk terechtkomt bij huishoudens die getroffen worden. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de toeslagen ligt bij Sociaal Domein.

Communicatie

Via de Barneveldse Krant, sociale media, website, verspreiding van folders en maatschappelijke partners worden 'gemakkelijk te nemen' energiemaatregelen gepubliceerd zodat inwoners en ondernemers vast zelf aan de slag kunnen gaan. Daarbij wordt huis aan huis een folder verspreid met de genoemde informatie. Deze folder komt ook beschikbaar aan alle partijen die in contact staan met de doelgroep.

5.2. Fase 2: Energie advies met 'makkelijke maatregelen'

Hebben inwoners eenmaal steun ontvangen dan wordt de behoefte gepeild aan de wijze waarop zij ondersteund willen worden. Hebben ze geen behoefte aan advies, willen ze alleen schriftelijke informatie ontvangen of een energiecoach aan huis. De energiecoach komt aan de deur en bespreekt de energienota en het energiegebruik. Hij/zij kijkt naar de mogelijkheden voor besparing, geeft tips voor energiezuinig gedrag en biedt aan om radiatorfolie aan te brengen, de lampen te vervangen door ledlicht, tochtstrips aan te brengen, de verwamingsketel op 60 te zetten etc. Dit alles in goed overleg met de bewoner. Woningeigenaren kunnen ook een vervolgadvisie krijgen over meer structurele maatregelen.

Om de meer dan duizend risicohuishoudens te bereiken moeten zogenaamde energiecoaches worden 'opgeleid' die bereid zijn tegen een vrijwilligersvergoeding bewoners die dat willen te bezoeken. Het zou mooi zijn als de coaches uit de doelgroep zelf afkomstig zijn.

Voor de opleiding en organisatie van de energiecoaches en benodigde materialen zal het budget van €300.000 worden benut. De verantwoordelijkheid ligt bij team duurzaamheid. Het idee is om de groep energiecoaches in de maanden mei en juni te werven en op te leiden en hen vervolgens in de maanden augustus tot en met oktober bezoeken te laten uitvoeren. De gemeente zoekt een externe partner om dit traject uit te voeren.

Naast een benadering per huishouden wordt in samenwerking met de woning corporatie gekeken naar mogelijkheden voor een aanpak per blok. Wanneer in een buurt of straat sprake is van meerdere woningen met gebrekkige isolatie kan daar gekeken worden naar de mogelijkheid voor een collectieve aanpak. Deze aanpak past binnen de plannen van de warmtevisie.

5.3. Fase 3: structurele energiemaatregelen

Op de langere termijn is het zaak de verduurzaming van de woningvoorraad te versnellen. De gemeente stimuleert dat via een brede isolatiecampagne, de Woningstichting wil de komende 10 jaar 80% het woningbestand verduurzaamd hebben. Verwacht wordt dat ook vanuit het Rijk steun komt voor het verduurzamingsprogramma. In een aantal gevallen zal ook de blok, straat of wijk aanpak pas op de langere termijn gerealiseerd kunnen worden. We proberen dit te combineren met de aanpak vanuit de warmtevisie.

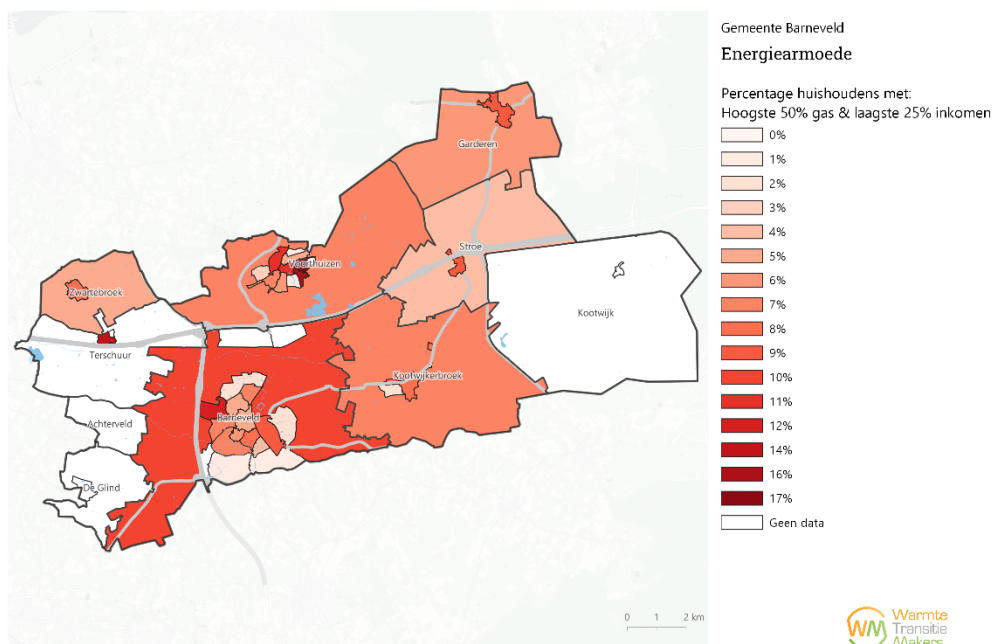
6. Financiële en personele consequenties

Inkomsten		
Post	Bedrag €	Afdeling
Budget energiemaatregelen middellange termijn	300.000	Ruimtelijke ontwikkeling
Budget energietoeslag	1.254.937	Sociaal Domein
Totaal	1.554.937	

Uitgaven		
<i>Energietoeslag bij maximale benutting (800€ x 1658)</i>	1.326.400	Sociaal Domein
Energiemaatregelen middellange termijn, 500 woningen (?) • Werven en opleiden energiecoaches • Begeleiden energiecoaches • Materialen • Witgoedactie (?)	300.000	Ruimtelijke Ontwikkeling
Bijzondere bijstand	p.m.	Sociaal Domein
<i>Personele inzet</i>		
Projectleider financiële ondersteuning Afhandeling financiële ondersteuning Bemensing telefoon Administratieve ondersteuning Dataverzameling Databeheer	p.m.	Sociaal Domein
Projectleider energie bij energie armoede	p.m.	Ruimtelijke ontwikkeling
Opleiding energiecoaches Energiecoaches Begeleiding energiecoaches	p.m.	Ruimtelijke ontwikkeling/extern
Website, Krant, social media	p.m.	Communicatie
Totaal	1.626.400	
Saldo	-71.463	

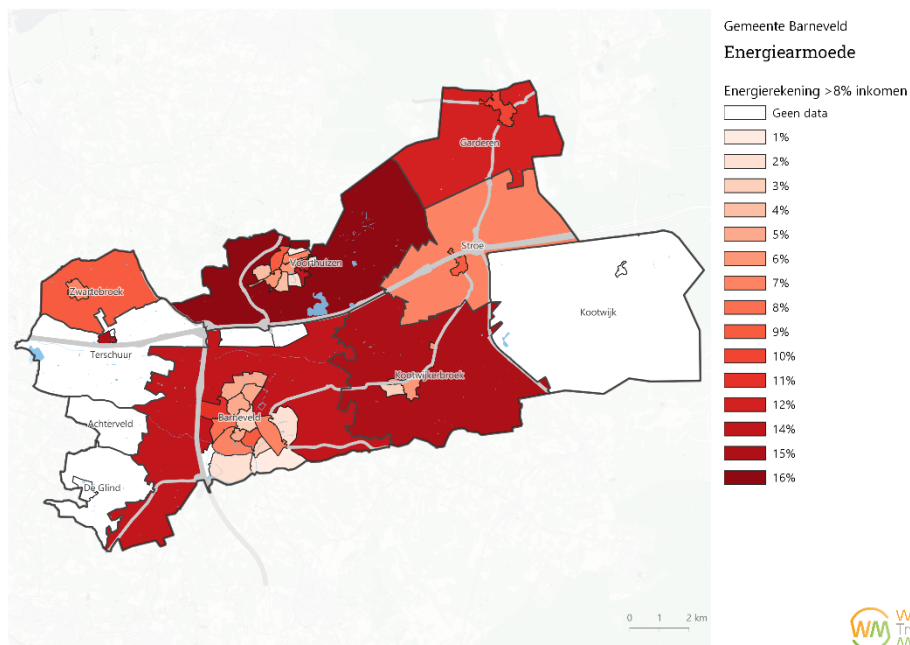
Bijlage 1 Geografische spreiding potentiële energie armoede gemeente Barneveld

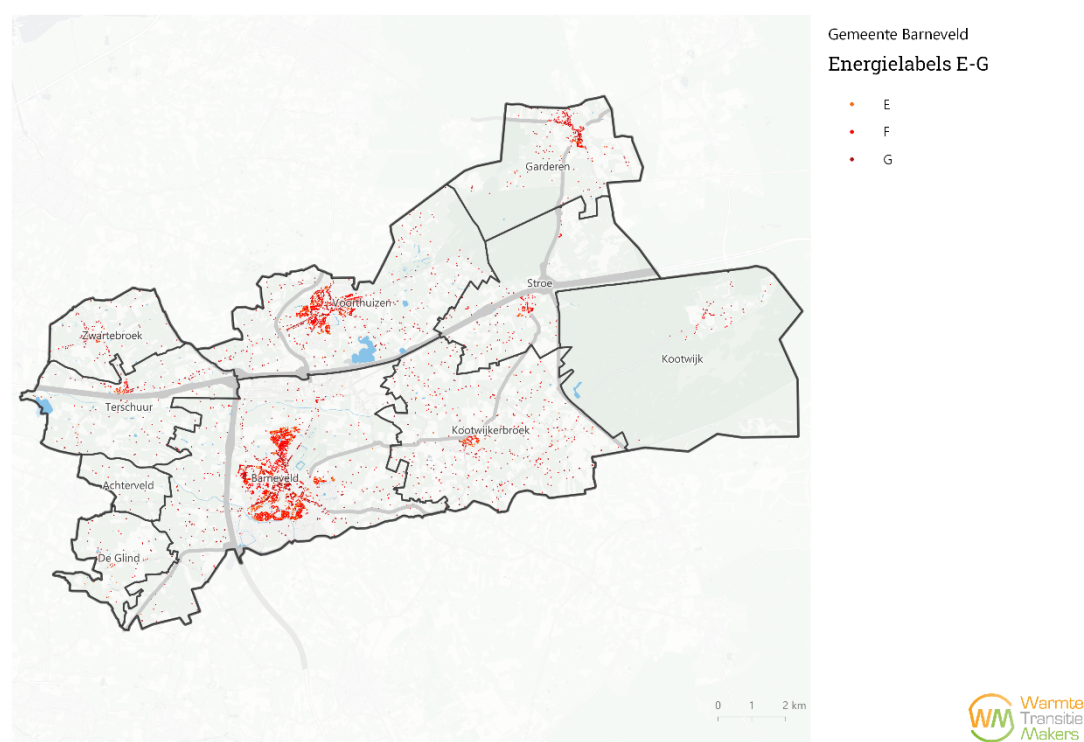
Afbeelding 1 Percentage huishoudens met hoogste 50% gas en laagste 25% inkomen.

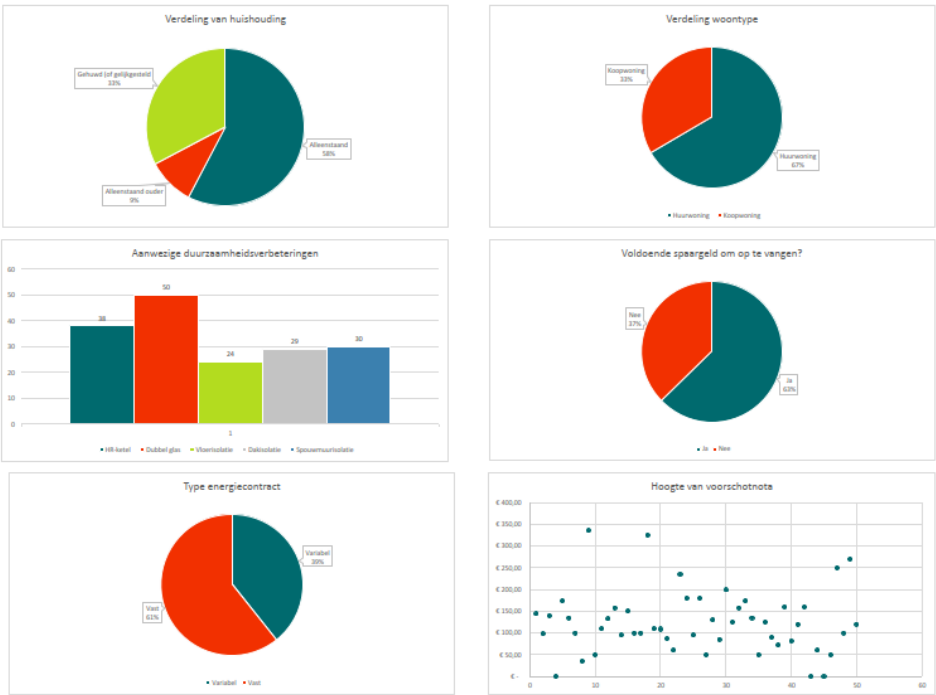
Afbeelding 2: Energierekening >8% van het inkomen

Afbeelding 3: Energielabels E - G

Afbeelding 4: Inventarisatie energietoeslag

Tabel 1 Overzicht potentiële energie armoede per

Buurt	Aantal woningen	Percentage woningen met gegevens hiervoor	Percentage huishouden met: Hoogste 50% gas, laagste 25% inkomen	Percentage woningen met gegevens hiervoor²	Percentage huishoudens met: Energierekening 8% of meer van inkomen
Buitengebied Achterveld	55	57	.	57	.
De Briellared	10	64	.	64	.
Harselaar-Oost	15	12	.	12	.
Harselaar-West	10	.	.	.	.
Buitengebied De Glind	90	51	.	51	.
De Glind	105	55	.	55	.
Buitengebied kootwijk	75	43	.	43	.
Kootwijk	55	87	.	87	.
Blankenhoef	75	91	.	91	.
Buitengebied Terschuur	270	51	.	51	.
Haarkamp	285	89	17	89	12
Prinsessenwijk	130	82	16	82	14
terschuur	195	88	14	88	15
De Lors	945	91	12	91	11
Centrum Voorthuizen	310	74	11	74	6
De Wheem	565	88	11	88	9
Buitengebied Barneveld	645	35	10	35	14
De Valk	270	61	9	61	7
Garderen	530	78	9	78	10
Stroe	260	86	9	86	9
Vogelbuurt	450	80	8	80	9
Kootwijkerbroek	555	77	8	77	6
Zwartebroek	300	85	8	85	7
Oldenbarneveld	1 005	88	7	88	8
Rootselaar-West	1 600	88	7	88	7
Vliegersveld	620	66	7	66	5
Buitengebied Kootwijkerbroek	1 050	45	7	45	15
Buitengebied Voorthuizen	675	51	7	51	16
Zeeheldenwijk	320	82	7	82	6
De Koot	365	86	6	86	5
Buitengebied Garderen	345	51	6	51	12
Componistenwijk	530	70	6	70	4
Centrum Barneveld	1 020	65	5	65	3
Staatsliedenwijk	655	64	5	64	5
Roeleneng	185	86	5	86	7
Buitengebied Zwartebroek	220	63	5	63	9
Rootselaar-Oost	595	94	4	94	3

Buitengebied Stroe	305	55	4	55	7
De Maat	545	93	3	93	4
De Vaarst	995	93	2	93	5
Norschoten	1 280	92	2	92	2
Kootwijkerbroek-west	135	81	2	81	3
De Burgt	1 455	91	1	91	2
Veller	1 165	82	1	82	1
Blankensgoed	240	87	1	87	1
De Kromme Akker	260	93	1	93	2
De Steenkamp	155	97	1	97	3

Bijlage 2 Verslag bijeenkomst partners

Verslag

Datum:
21 maart 2022

Verslag van: Bijeenkomst Energie armoede

Volgnr. : 01

Vergaderdatum: 14 maart 2022

Aanwezig: Jerphaas Donner (strategisch adviseur duurzaamheid gemeente Barneveld)
Janine Kervel (beleidsregisseur Meedoen naar Vermogen, gemeente Barneveld)
Thea Laarman (gespreksvoerder participatie, aandachtsgebied jongeren, gemeente Barneveld)
Jaap van de Bovenkamp (gespreksvoerder participatie, aandachtsgebied statushouders, gemeente Barneveld)
Gerben Meinema (gespreksvoerder Schuldhelpverlening, gemeente Barneveld)
Marjoske Kiers (Vluchtelingenwerk)
Janine Meesters en Evi Schouten (Woningstichting Barneveld)
Marjan Tuhusula (Welzijn Barneveld)
Wim Broekhuizen (Bemoeizorg Barneveld)
Augusta Goedhart (Warmte TransitieMakers)
Catrinus Nouta (Energieeregisseur Energieloket, gemeente Barneveld)

Afwezig: Diaconaal Netwerk en de Voedselbank

Verslaglegging: Hetty Groeneveld (gemeente Barneveld)

Energiearmoede 'Huishoudens die te maken hebben met energiearmoede, hebben moeite met het betalen van hun energierekening en/of kunnen niet investeren in energiebesparende maatregelen'

Deze bijeenkomst is georganiseerd door Jerphaas, Catrinus en Janine om allereerst met elkaar de zorgen te delen over de toegenomen energiearmoede en om te kijken wat we met elkaar kunnen doen voor onze inwoners van de gemeente Barneveld die te maken hebben met energiearmoede.

Na een kort voortelrondje waarin iedereen ook vertelde wat hij/zij nu al meemaakt m.b.t. energiearmoede, werden we ook direct bevestigd dat energiearmoede een groot probleem is en wat in de komende periode ook alleen nog maar groter wordt.

De problemen die we meemaken zijn o.a. wanneer er een nieuw energiecontract kan worden afgesloten dat deze feitelijk onbetaalbaar lijkt, mensen die angst hebben om de post te openen van hun energieleverancier, mensen die proberen hun termijnbedrag naar beneden bij te stellen om zo voorlopig geen problemen te hebben, en lange levertermijn van bijvoorbeeld zonnepanelen.

Agendapunt

Dat huishoudens onvoldoende energiebesparende maatregelen kunnen nemen is een probleem, maar onze zorg zit op dit moment toch vooral bij de huishoudens die hun energierekening met moeite of niet kunnen betalen. Het lastige is dus ook dat de aanpak energiearmoede zich richt op verschillende doelgroepen en dat aard en grootte van de doelgroepen nog niet duidelijk is. Vanuit de gemeente werken het Sociaal Domein, Energieloket en Duurzaamheid aan een gezamenlijke aanpak.

Welke maatregelen worden nu al genomen c.q. komen eraan:

1. Per 1 juli komt er een BTW op energie verlaagd van 21% naar 9%. (Deze maatregel duurt een half jaar) (vanuit de Rijksoverheid)
2. Er wordt een eenmalige energietoeslag uitgekeerd van € 800 per huishouden (de praktische uitwerking hiervan is nog niet bekend)
3. De woningstichting verduurzaamt haar woningen. (Op dit moment zijn er nog 186 woningen met een E,F of G energielabel)
4. Vluchtelingenwerk helpt statushouders met het afsluiten van het meest gunstige energiecontract.

Welke kansen en ideeën liggen er:

1. Vallei Energie heeft een methode ontwikkeld om energiecoaches op te leiden. De energiecoaches zijn bijvoorbeeld mensen vanuit de doelgroep die huishoudens kunnen helpen met kleine aanpassingen.
2. Het bieden van maatwerk. Een energiecoach kan bijvoorbeeld direct kleine energiebesparende maatregelen aanbrengen in huis, zoals radiatorfolie. Mogelijk kunnen aparte vrijwilligers of studenten hier een rol bij spelen.
3. Het gebruikmaken van logische contactmomenten met de doelgroep om door te verwijzen naar een energiecoach of andere hulp. Bijvoorbeeld een reparatieverzoek bij de Woningstichting, een bezoek vanuit Bemoeizorg of gesprek met senioren bij Welzijn Barneveld.
4. Er is een project gaande in Terbroek (Terschuur/Zwartebroek) en in Kootwijkerbroek waarbij warmtefoto's worden gemaakt en vanuit daar kan er gekeken worden welke aanpassingen er mogelijk zijn.
5. Energie ambassadeurs kunnen ingezet worden met oplossingen voor de lange termijn. Dit zijn vaak oplossingen die een grotere investering vragen en voor inwoners met een laag inkomen niet binnen handbereik liggen.
6. Flyers/ social media inzetten om huishoudens tips & tricks aan te dragen hoe je je energierekening kunt verlagen. Deze tips kunnen voor alle huishoudens in Barneveld relevant zijn.
7. Nieuwe bewoners van huurhuizen kunnen bij de Woningstichting aangeven deel te willen nemen aan energiebesparende maatregelen, wanneer het huis op de lijst staat verduurzaamd te worden en de vorige bewoners dat niet wilden.
8. Zou de gemeente Barneveld hout stoken (of kolen) willen niet willen afraden?
9. Meerdere gezinnen in grote huizen huisvesten?

Voldoende ideeën en voorbeelden deze eerste bijeenkomst en bereidwilligheid van de maatschappelijke organisaties, waarvoor dank! om een vervolg te geven. een samenwerking om de energiearmoede helpen te bestrijden. Wellicht zal de volgende bijeenkomst met een kleiner groepje worden gehouden, zodat het ook makkelijker is om direct tot actie over te gaan.

Bijlage 3: Spread communicatie financiële bijstand

Omgaan met geld

Geld... we hebben er allemaal mee te maken. Sommigen van ons hoeven er niet bij na te denken. Voor anderen verandert er van alles op het gebied van geld. Bijvoorbeeld wanneer je 18 jaar wordt. Sommige mensen moeten alles op alles zetten om rond te komen. Wellicht komen zij in aanmerking voor minimaregelingen of de energietoeslag waarover u hier verderop leest. In elk geval geldt: jong geleerd is oud gedaan! En daarom doen veel scholen in de gemeente Barneveld mee aan het project G€ldwijs van Welzijn Barneveld. We nemen u mee in allerlei onderwerpen die te maken hebben met geld.

een voorstelling over omgaan met geld. In de zaal deden tussen de 300 en 400 leerlingen mee aan de voorstelling 'The Money Quiz'. Dit was een interactieve spelshow, waarin zij superheld 'de Money man' moesten verslaan. De komende weken geven enthousiaste vrijwilligers uit de financiële wereld op school lessen over geld. Daarbij gaat het onder andere over online bankieren. Steeds meer jongeren winkelen online of sturen elkaar een Tikkie als ze geld terugvragen. Veilig bankieren is dus een belangrijk thema.

De gemeente Barneveld vindt het belangrijk dat kinderen zich in de toekomst zelf goed kunnen redden met geld. Het geven van voorlichting is daarbij belangrijk. Het project

G€ldwijs van Welzijn Barneveld sluit daarbij aan. Vorige week was de 'Week van het Geld'. In Barneveld bezocht een groot aantal basisscholen het Schaffelaartheater voor

Wethouder André van de Burgwal deed de aftrap bij de voorstelling in het theater. Wethouder van de Burgwal: "Geld is belangrijk, zowel in het klein als in het groot. Het begint al als kind: Je zakgeld sparen om iets te kunnen kopen wat je graag wilt hebben. Maar ook zien, dat je niet alles kunt kopen, of soms dingen moet laten om het bedrag bij elkaar te sparen dat je nodig hebt. Zo is het ook in het groot, bijvoorbeeld bij de gemeente. Ook wij moeten geld sparen, om bijvoorbeeld tegenvallers van te kunnen betalen. Daar heb ik aan het begin van de voorstelling even iets over verteld. Maar niet te lang, want de leerlingen zaten te popelen om de Money Quiz te beleven! Mooi, om zo op een leuke, aansprekende manier vol humor iets te leren over omgaan met geld."

Geldzaken: 18 en dan

Vanaf je 18e mag je stemmen, zelf autorijden, een abonnement afsluiten of een studiebeurs aanvragen. Maar je bent óók zelf verantwoordelijk voor het op tijd betalen van rekeningen en boetes. Je moet bijvoorbeeld een aantal zaken regelen, zoals een DigiD, een zorgverzekering, zorgtoeslag en een aansprakelijkheidsverzekering als je ouders die nog niet voor je hebben. Op de website <https://www.startpuntgeldzaken.nl/jongeren/bijna18> staat heel veel informatie over wat je moet regelen als je 18 wordt. Hieronder geven we ook tips voor je ouders.

MIJN KIND WORDT 18, WAT VERANDERT ER?

Ouders zijn nog steeds verantwoordelijk voor onderdak, kleding, voeding, zorg en scholing van een 18-jarige. Als een kind 18 jaar wordt is het financieel zelfstandig. Welke verantwoordelijkheden verschuiven op dat moment naar het kind? Wat moet er daarvoor geregeld worden?

- Iedereen in Nederland van 18 jaar en ouder moet een zorgverzekering afsluiten. Dat geldt dus ook voor uw kind als hij of zij 18 jaar wordt.
- Uw kind kan een zorgtoeslag aanvragen bij de belastingdienst. Dat is een tegemoetkoming in de kosten van de zorgverzekering.
- Voor het regelen van een aantal zaken met de overheid, zoals de zorgtoeslag, is een eigen DigiD nodig. Het duurt wel een aantal dagen voordat die DigiD geregeld is. Daarna kan uw kind ook de Digid-App gebruiken.
- Vanaf het 18e jaar heeft uw kind recht op studiefinanciering.
- Heeft uw kind een bijbaan, of werkt hij of zij in loondienst? Dan kan uw kind aangifte inkomstenbelasting doen.
- Jongvolwassenen hebben vaak recht op teruggave van teveel afgedragen belastinggeld.
- Vanaf 18 jaar kan uw kind zelf een spaar- of betaalrekening openen.
- Ook mogen 18-jarigen zelf telefoon- of andere contracten afsluiten. Dat betekent ook dat een 18-jarige zelf verantwoordelijk is wanneer hij of zij schulden maakt.
- Vanaf het 18e jaar mag iedere Nederlander stemmen en zich verkiesbaar stellen.
- Het kindgebonden budget en de kinderbijslag stoppen als uw kind 18 jaar wordt.

Financiële opvoeding

Financiële opvoeding is uw kinderen leren met geld om te gaan.

Dat betekent:

- Met een beperkt, vast bedrag een bepaalde periode leren overbruggen.
- Wensen kunnen afstemmen op inkomsten.
- Keuzes maken tussen wat nodig is en wat je graag zou willen.

Leren omgaan met geld betekent ook dat kinderen fouten mogen maken. Onverantwoorde keuzes op jonge leeftijd zijn juist leerzaam. Ze voorkomen vaak dat uw kind later in de financiële problemen raakt door een verkeerde keuze.

Op <https://scholieren.nibud.nl> vindt u interessante informatie over geldzaken voor ouders, kinderen en jongvolwassenen.

Hulp bij een laag inkomen

ENERGIETOESLAG

De energieprijzen zijn de laatste tijd hard gestegen. Het aantal huishoudens dat daardoor in de problemen komt bij het betalen van de energierekening, stijgt. Huishoudens met een inkomen rond het sociaal minimum ontvangen daarom een energietoeslag van de overheid. De energietoeslag is een **eenmalige** toeslag voor de kosten van energie. Het bedrag is € 800. Voldoet u aan de voorwaarden? Dan krijgt u dit bedrag in één keer op uw rekening gestort.

Als u in aanmerking komt voor de energietoeslag, hoeft u deze later niet terug te betalen. U betaalt er ook geen belasting over. En de energietoeslag heeft geen invloed op uw zorg- of huurtoeslag. Let op: dit geld is echt bedoeld voor de energierekening. Reserveer dit bedrag dus voor het einde van het jaar, als u ineens een groot bedrag moet betalen. U kunt de 800 euro ook gebruiken om het bedrag dat u maandelijks moet betalen te verhogen. Dan heeft u aan het eind van het jaar niet ineens veel extra kosten. In beide gevallen voorkomt u betalingsproblemen achteraf!

Wanneer komt u in aanmerking?

- U woont in de gemeente Barneveld,
- U bent 21 jaar of ouder,
- U hebt een inkomen tot maximaal 120% van de bijstandsnorm die voor uw situatie geldt (zie tabel). Op www.barneveld.nl/energietoeslag leest u wat er wel en niet meetelt als inkomen.
- De energieaansluiting staat op uw naam. Of u heeft een huurcontract inclusief gas en licht.

U hoeft geen informatie aan te leveren over de hoogte van uw energiecontract. U hoeft ook geen informatie over vermogen aan te leveren.

Niet in aanmerking

Sommige mensen komen niet in aanmerking voor de toeslag. Bijvoorbeeld omdat ze dak- of thuisloos zijn of in een instelling wonen. Dat geldt ook voor bepaalde studenten. Kijkt u voor meer informatie op www.barneveld.nl/energietoeslag.

Wie ontvangt de energietoeslag automatisch?

Sommige mensen met een laag inkomen zijn bij ons bekend. Zij hoeven niets te doen. Dit geldt, wanneer u:

- een uitkering ontvangt op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ of Bbz;
- deelneemt aan een 'minnelijk schuldhulpverleningstraject';
- sinds 1 januari 2022 gebruik hebt gemaakt van één van de minimaregelingen.

Behoort u tot één van deze groepen? Dan ontvangt u eind deze week (week 14) de energietoeslag alvast op uw rekening. De brief hierover krijgt u later.

Voor wie duurt het iets langer?

- Heeft u voor 1 april 2022 kwijtschelding van de gemeentebelastingen 2022 gekregen?

Dan ontvangt u de energietoeslag ook automatisch. Dit duurt alleen iets langer.

- Heeft u een aanvraag voor kwijtschelding ingediend maar voor 1 april 2022 nog geen besluit ontvangen? Dan kunt u een aanvraag voor de energietoeslag indienen.
- Ontvangt u van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) naast uw AOW ook aanvullende algemene bijstand? Dan duurt het ook iets langer. Wij ontvangen binnenkort deze gegevens van de SVB. Zodra wij die gegevens hebben ontvangen, gaan wij aan die huishoudens de energietoeslag uitbetalen.

Zelf een aanvraag indienen

Als u wel aan de voorwaarden voldoet, maar de energietoeslag niet automatisch heeft ontvangen, kunt u hiervoor een aanvraag indienen. Dat is ook het geval als u niet aan de voorwaarden voldoet, maar toch denkt recht te hebben op de energietoeslag. We zijn de aanvraagprocedure verder aan het uitwerken. U kunt uw gegevens achterlaten op www.barneveld.nl/energietoeslag. Zodra de aanvraagprocedure start, ontvangt u van ons bericht. Dit gaat het snelst als u een e-mailadres doorgeeft.

Gezinssamenstelling	21 jaar tot AOW-leeftijd	Vanaf AOW-leeftijd
Aleenstaand	€ 1244,54	€ 1382,89
Aleenstaande ouder	€ 1244,54	€ 1382,89
Samenwonend/getrouwd	€ 1777,92	€ 1872,49

Dit zijn de netto bedragen per maand, exclusief vakantietoeslag (2022)

ANDERE REGELINGEN VOOR MINIMA

Als u weinig inkomen heeft, vergoedt de gemeente bepaalde kosten van uzelf of uw gezinsleden. Het gaat om:

- schoolkosten
- kosten voor computer of printer
- kosten voor sport, muziek of cultuur
- bibliotheek
- zwembles
- zomerzwembadabonnement

Op www.barneveld.nl/minimaregelingen leest u meer over deze regelingen. Ook ziet u daar wanneer u in aanmerking komt en hoe u ze kunt aanvragen.

HULP BIJ (GELD)PROBLEMEN

Sociaal Juridisch Steunpunt

Het Sociaal Juridisch Steunpunt geeft persoonlijk advies over wetten en regels bij problemen. Bijvoorbeeld problemen op het gebied van schulden, wonen, werk en inkomen of met familie en relaties. Het Sociaal Juridisch Steunpunt kan helpen bij het aanvragen van huur- en zorgtoeslag. Of met u meekijken bij het aanpassen van uw termijnbedrag.

Sociaal Juridisch Steunpunt

Het Sociaal Juridisch Steunpunt heeft een spreekuur op dinsdag van 09.15 tot 13.00 uur in de bibliotheek in Barneveld. Het Steunpunt is telefonisch bereikbaar via 0342-422937.

Gratis budgetcoaches en schuldhulpverlening

De budgetcoaches en schuldhulpverleners van de gemeente Barneveld kunnen u helpen. Niet alleen wanneer uw schulden al zijn opgelopen. Soms zijn een paar gesprekken voldoende om weer overzicht te krijgen. En de hulp is gratis. Om allerlei redenen vinden mensen het moeilijk om over hun geldproblemen te praten. Toch is het belangrijk om hulp te zoeken, als u er zelf niet

meer uitkomt. Stuur een e-mailbericht naar budgetcoaching@barneveld.nl. U kunt ook bellen naar het telefoonnummer 14 0342. Vraag dan naar een budgetcoach. Samen met hem/haar komt u tot de juiste vorm van ondersteuning. Zo voorkomt u dat u schulden krijgt, of dat deze verder oplopen!

Bijlage 4: Flyer bij de beschikking energietoeslag

ENERGIETOESLAG

U woont in de gemeente Barneveld en bent 21 jaar of ouder. U heeft een inkomen tot maximaal 120% van de bijstandsnorm die voor uw situatie geldt. De energieaansluiting staat op uw naam. Of u heeft een huurcontract inclusief gas en licht. Daarom ontvangt u 800 euro om de energierekening beter te kunnen betalen. Dit, omdat de energieprijzen zo zijn gestegen. Dan zijn onderstaande punten handig om te weten.

- Op www.barneveld.nl/energietoeslag leest u meer informatie over de energietoeslag.
- U hoeft de energietoeslag later niet terug te betalen.
- U betaalt er ook geen belasting over.
- De energietoeslag heeft geen invloed op uw zorg- of huurtoeslag.
- Let op: dit geld is echt bedoeld voor de energierekening. Reserveer dit bedrag dus voor het einde van het jaar, als u ineens een groot bedrag moet betalen!
- U kunt de 800 euro ook gebruiken om het bedrag dat u maandelijks voor energie moet betalen te verhogen. Dan heeft u aan het eind van het jaar niet ineens veel extra kosten.
- Op de achterkant van dit kaartje vindt u eenvoudige tips die ook veel energiekosten kunnen besparen. Probeer ze eens uit!

gemeente
Barneveld

